

Závaznost českých technických norem

Zdroj: Verlag Dashöfer - 25. 9.2 014, Mgr. Martina Poláchová

Je obecně známo, že české technické normy jsou co do svého obsahu někde na pomezí závazných a nezávazných pravidel. Tomu odpovídá i formalizovaný proces jejich vydávání.

Obecnou právní úpravu technických norem obsahuje zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, podle kterého je technická norma dokument schválený pověřenou právní osobou (osoba pověřená Ministerstvem průmyslu a obchodu) pro opakované nebo stálé použití, vytvořený podle tohoto zákona a označený písmenným označením ČSN, jehož vydání bylo oznámeno ve Věstníku Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. Tentýž právní předpis stanoví i to, že normy nejsou právně závazné. Na úseku stavebního práva se však dennodenně setkáváme se závaznými technickými normami, přičemž cílem tohoto sloupku je jejich „závaznost“ vysvětlit a konkretizovat.

Jak judikovaly v minulosti i Nejvyšší správní a Ústavní soud, normy se stanou závaznými, pokud tak svým odkazem stanoví právní předpis. Pro stavební předpisy je tento způsob „zezávaznění“ technických norem typický. Stavební zákon obsahuje odkaz na splnění i dodržování technických norem na více místech (ust. § 89, 114, 115 ad.), za stěžejní ustanovení však lze považovat ust. § 160, podle kterého je zhotovitel stavby povinen provádět stavbu v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací, dodržet obecné požadavky na výstavbu, popřípadě jiné technické předpisy a technické normy a zajistit dodržování povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů.

Odkazy na technické normy pak obsahují i jednotlivé prováděcí předpisy. Vyhláška o dokumentaci staveb stanoví jako povinnou náležitost dokumentace výpis použitých technických norem. Vyhláška o obecných požadavcích na využití území odkazuje přímý odkaz na technické normy v ustanovení o vymezení stavebních pozemků, ke kterému musí dojít tak, aby na pozemku bylo vyřešeno umístění odstavných a parkovacích stání pro účel využití pozemku a užívání staveb na něm umístěných v rozsahu požadavků příslušné české technické normy pro navrhování místních komunikací. Vyhláška o technických požadavcích na stavby, pracuje s pojmem normová hodnota, kdy u jednotlivých konkrétních požadavků stanoví, že mají být v souladu s normovými hodnotami (ne s normou celou), eventuálně také, že je možno se od normových hodnot odchýlit (ust. § 55). Stejným způsobem s pojmem „normová hodnota“ pracuje i tzv. „bezbariérová vyhláška“ č. 398/2009 Sb.

Obecně lze tedy shrnout, že v činnostech dle stavebního zákona jsou normy závazné, pokud na základě příslušných postupů dojde k provádění stavby. Prováděcí vyhlášky stanoví další konkrétní případy využití norem nebo konkrétních normových hodnot. Odkaz na normovou hodnotu totiž, jak judikoval Nejvyšší správní soud, může obsahovat i podzákonný právní předpis. Takovým odkazem totiž není fakticky řečeno, že technická norma se stává závaznou, ale vymezený obsah této normy je příslušným ustanovením vtělen do obsahu právního předpisu. Ústavní soud se v minulosti zabýval i tím, zda takto mohou být zezávazněny dokumenty, k nimž je placený přístup, a dovedil, že se jedná o normy užívané ve specializovaných profesích, kde se vynaložení určitých nákladů na zajištění přístupu k potřebným dokumentům a informacím předpokládá, a pro ostatní osoby jsou normy zdarma přístupné na hasičských záchranných sborech krajů.